

## บทที่ 5

### สรุปและข้อเสนอแนะ

ท่ามกลางภาวะการเปลี่ยนแปลงด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่กำลังเกิดขึ้น และมีแนวโน้มที่อาจจะถูกกระทบกระเทือนจากความตกลงทางการค้าและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศต่างๆ ประเทศสมาชิกของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ซึ่งก่อตั้งเมื่อปีพ.ศ.2510 จึงได้ร่วมกันขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจภายในกลุ่มให้มากขึ้น โดยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรืออาฟต้าขึ้นในปีพ.ศ.2535 ซึ่งมีกลไกสำคัญในการบรรลุการเป็นอาฟต้าคือ มาตรการอัตราภาษีศุลกากรพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (CEPT) โดยมีเป้าหมายที่จะทำให้อัตราภาษีศุลกากรสินค้าทุกรายการที่มีการค้าขายกันระหว่างประเทศสมาชิกลดลงเหลือร้อยละ 0-5 ภายใน 10 ปี นับตั้งแต่ 1 มกราคม 2536 และลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553-2558 การพิจารณาผลกระทบของมาตรการ CEPT ที่มีต่อไทยจึงมีความสำคัญอย่างมาก ซึ่งการพิจารณาในด้านการนำเข้าก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการพิจารณาในด้านการส่งออก ทั้งนี้เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากอาเซียนของไทยประมาณร้อยละ 71 เป็นการนำเข้าสินค้าประเภททุน และสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูปที่ใช้ในการผลิต การลดภาษีนำเข้าให้สินค้าเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง และส่งผลให้ผู้ผลิตของไทยมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามผลกระทบของมาตรการ CEPT ที่มีต่อสินค้าแต่ละรายการย่อมแตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของมาตรการ CEPT ที่มีต่อการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าสินค้าของไทยจากประเทศสมาชิกอาฟต้า และผลกระทบของมาตรการ CEPT ที่มีต่อการสร้างปริมาณการค้า (Trade creation) และการหันเหทิศทางการค้า (Trade diversion) รวมทั้งผลสวัสดิการสุทธิที่ไทยได้รับจากสินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากอาฟต้าจำนวน 15 รายการ ทั้งในกรณีที่ไทยเป็นประเทศเล็ก และในกรณีที่ไทยเป็นประเทศใหญ่ ซึ่งสมมติให้ไทยและประเทศสมาชิกรับภาระภาษีไปฝ่ายละครึ่ง

## สรุป

เขตการค้าเสรีอาเซียนจัดตั้งขึ้นในปีพ.ศ.2535 ปัจจุบันมีสมาชิกรวม 10 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันให้การค้าภายในกลุ่มอาเซียนเป็นไปโดยเสรี มีการลดภาษีศุลกากร และยกเลิกข้อจำกัดที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรระหว่างกัน ทำให้อาเซียนสามารถรักษาหรือเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศโดยใช้มาตรการอัตราภาษีศุลกากรพิเศษที่เท่ากันเป็นกลไกในการลดภาษี ทั้งนี้ไทยเริ่มลดภาษีให้แก่ประเทศสมาชิกในปีพ.ศ.2536 และจะลดภาษีจนเหลือร้อยละ 0 ภายในปีพ.ศ.2553 โดยภายหลังจากการจัดตั้งอาฟต้า อาเซียนได้กลายเป็นคู่ค้าอันดับ 2 ของไทย รองจากญี่ปุ่น และไทยเริ่มเป็นฝ่ายเกินดุลการค้ากับอาเซียนเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปีพ.ศ.2536 เป็นต้นมา

ถึงแม้ว่าอาฟต้าจะมีการดำเนินการมานานเป็น 10 ปีแล้วก็ตาม แต่พบว่าไทยยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากอาฟต้าอย่างเต็มที่ เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เช่นการนำสินค้าที่ตนเองมีความได้เปรียบไปอยู่ในรายการยกเว้นการลดภาษีชั่วคราวหรืออยู่ในรายการลดภาษีปกติ ซึ่งกว่าที่อาฟต้าจะส่งผลให้มีการค้าภายในอาเซียนมากขึ้นอย่างชัดเจนและกว้างขวางจะต้องเป็นปีพ.ศ.2543 เป็นต้นไป ปัญหาการลดภาษีสำเนาของไทย ปัญหาการพิสูจน์จุดกำเนิดสินค้า ปัญหาภาษีนำเข้าวัตถุดิบและชิ้นส่วนสูงกว่าเพื่อนบ้าน และปัญหาการกีดกันการค้าด้วยอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษี ด้วยเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นที่ไทยจะต้องคิดหาหนทางที่จะขจัดปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ให้ลดน้อยลงเพื่อการได้รับผลประโยชน์สูงสุด หรือได้ผลเสียที่ลดลงจากอาฟต้า

สำหรับการวิเคราะห์ผลกระทบในเชิงสถิติของมาตรการ CEPT ที่มีต่อการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าของไทยจากอาเซียน จากสินค้านำเข้าที่สำคัญจำนวน 15 รายการ พบว่า ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา มีค่าอยู่ในช่วง -0.2272 ถึง -1.1177 โดยมีสินค้า 14 รายการที่มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาน้อยกว่า 1 ทั้งนี้เป็นเพราะสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าทุน และวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูปที่จำเป็นต้องใช้ในการผลิต ซึ่งจะเพิ่มมากขึ้นหรือเพิ่มน้อยขึ้นขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าหรือแผนการผลิตของบริษัท ดังนั้นเมื่อราคานำเข้าลดลง การนำเข้าจึงเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ส่วนสินค้าที่มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคามากกว่า 1 มีเพียงรายการเดียว คือส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบอื่นๆ ของยานยนต์ เนื่องจากมีสินค้าทดแทนมาก ทั้งชิ้นส่วนยานยนต์ที่เป็นของแท้ ของเทียมและของปลอม

จากค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา นำไปแทนค่าในสูตรเพื่อคำนวณการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้า พบว่าการลดภาษีนำเข้าตาม CEPT ส่งผลให้มูลค่าการนำเข้าของไทยจากประเทศสมาชิกเพิ่มขึ้น ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของการลดภาษีจะมีมูลค่าที่แตกต่างกันไป โดยเมื่อไทยทยอยลดภาษีจนเหลืออัตราพิเศษร้อยละ 0 ภายในปีพ.ศ.2553 มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้ง 15 รายการจะเพิ่มขึ้นทั้งหมด 2,553.6144 ล้านบาทในกรณีที่ไทยเป็นประเทศเล็ก และ 2,509.1854 ล้านบาทในกรณีที่ไทยเป็นประเทศใหญ่ ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่า ในกรณีแรกมูลค่าการนำเข้าจะเพิ่มขึ้นมากกว่าในกรณีหลัง เนื่องจากในกรณีที่ไทยเป็นประเทศเล็กมีส่วนต่างของอัตราภาษีก่อนและหลังการลดภาษีมากกว่าในกรณีที่ไทยเป็นประเทศใหญ่ซึ่งไทยรับภาระภาษีเพียงครั้งเดียว โดยในจำนวนนี้เป็นผลจากการลดภาษีนำเข้าให้กับสิงคโปร์มากที่สุด รองลงมาคือ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ซึ่งประมาณร้อยละ 90 ของมูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นทั้งหมดมาจากสิงคโปร์และมาเลเซีย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ไทยมีการนำเข้าสินค้าจากทั้ง 2 ประเทศนี้เป็นมูลค่าสูงอยู่ก่อนแล้ว นอกจากนี้สินค้าจากสิงคโปร์ส่วนใหญ่ยังมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคามากกว่าสินค้าจากประเทศอื่นๆ ที่เลือกมาศึกษาอีกด้วย สำหรับสินค้าที่มีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ส่วนประกอบอื่นๆ ของเครื่องอุปกรณ์บันทึกเสียงหรือถอดเสียง หลอดภาพสีเครื่องรับโทรทัศน์ และของอื่นๆ ทำด้วยพลาสติก ทั้งนี้เนื่องจากสินค้าเหล่านี้มีอัตราภาษีนำเข้าปกติอยู่ในเกณฑ์สูงและไทยมีมูลค่าการนำเข้าจากอาเซียนสูงที่สุดเป็น 3 อันดับแรกอยู่แล้ว นอกจากนี้สินค้าใน 2 รายการแรกยังมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาที่สูงเมื่อเทียบกับสินค้านำเข้ารายการอื่นๆ ส่วนสินค้าสื่อบันทึกอื่นๆ ที่ได้บันทึกเสียงหรือปรากฏการณ์อื่นๆ ที่คล้ายกันมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาต่ำ ประกอบกับมีมูลค่าการนำเข้าจากอาเซียนต่ำที่สุด มูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นจากการลดภาษีจึงมีค่าน้อยที่สุดด้วยเช่นกัน

สำหรับการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการนำเข้าในช่วงปีพ.ศ.2538-2546 พบว่ามูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นจริงในปีที่มีการลดภาษีมียกมาสูงกว่ามูลค่าที่ได้จากการคำนวณอย่างมาก ทั้งนี้เพราะค่าที่ได้จากการคำนวณเป็นเพียงผลกระทบเชิงสถิติ ยังไม่รวมผลกระทบเชิงพลวัต โดยมีปัจจัยสำคัญในการศึกษาเพียง 3 ปัจจัย ได้แก่ มูลค่าการนำเข้าก่อนการลดภาษี อัตราภาษีก่อนและหลังการลดภาษี ในแต่ละขั้นตอน และค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคานำเข้า ในขณะที่ในความเป็นจริงนั้นยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้า ดังนั้นผลการศึกษาที่ได้จึงเป็นเพียงผลกระทบที่เกิดขึ้นเพียงบางส่วนเท่านั้น นอกจากนี้ ยังสามารถกล่าวได้ว่า การลดหย่อนภาษีของไทยภายใต้ CEPT อาจไม่มีผลต่อการขยายตัวของการนำเข้าของไทยจากอาเซียนเท่าใดนัก การขยายตัวของการนำเข้าส่วนใหญ่เกิดจากผลกระทบของปัจจัยอื่นๆ เช่น การขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ของไทยและประเทศคู่ค้า ที่ส่งผลให้ความต้องการสินค้าเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจต่างๆ และใช้ในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น ทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม ยานยนต์ เพอร์เนเจอร์ เครื่องประดับ และบรรจุภัณฑ์ต่างๆ และในฐานะที่ไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่มีการลงทุนจากต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาเป็นจำนวนมาก เพื่อรับสิทธิประโยชน์จากการส่งเสริมการลงทุนเพื่อการส่งออก และสิทธิประโยชน์ทางการค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเหล่านี้จึงมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว การนำเข้าวัตถุดิบและชิ้นส่วนต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตจึงขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมากตามไปด้วย เนื่องจากชิ้นส่วนบางชนิดยังไม่มีการผลิตในประเทศ หรือผลิตได้แต่ไม่เพียงพอ หรืออาจคิดเงื่อนไขการส่งเสริมการลงทุนเพื่อการส่งออก ที่ไม่อนุญาตให้ผู้ผลิตจำหน่ายสินค้าเหล่านี้ในประเทศ รวมถึงนโยบายของบริษัทที่ระบุให้นำเข้าชิ้นส่วนจากบริษัทแม่ หรือบริษัทในเครือ ประกอบกับมีการเข้ามาลงทุนของต่างชาติในประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ซึ่งผู้ประกอบการเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นบริษัทในเครือเดียวกัน ดังนั้นมูลค่าการนำเข้าจากประเทศสมาชิกอาเซียนจึงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในเกณฑ์สูง

ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อการขยายตัวของมูลค่านำเข้าของไทยจากประเทศสมาชิก ได้แก่ มาตรการส่งเสริมการส่งออก ที่มีการคืนและชดเชยภาษีอากรค่าวัตถุดิบ ชิ้นส่วน และส่วนประกอบ ที่นำเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิตเพื่อส่งออกสำหรับผู้ผลิตที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โครงการ Brand-to-Brand Complementation (BBC) ซึ่งผู้ประกอบการของอุตสาหกรรมรถยนต์ของแต่ละประเทศในอาเซียน สามารถนำเข้าชิ้นส่วนจากประเทศในกลุ่มได้โดยเสียภาษีเพียงร้อยละ 50 ของอัตราภาษีตาม CEPT การยกเลิกเงื่อนไขการบังคับใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศ ตามข้อตกลงว่าด้วยมาตรการลงทุนที่เกี่ยวกับการค้า (TRIMs) ข้อตกลงนี้อาจมีส่วนกระทบต่ออุตสาหกรรมไทยหลายประเภท เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ เนื่องจากผู้ผลิตหันมาใช้วัตถุดิบและชิ้นส่วนนำเข้าซึ่งมีคุณภาพและราคาถูกกว่าที่ผลิตได้ในประเทศ การหุ้มนตลาดจากการลดภาษีนำเข้าตามกรอบอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในผลิตภัณฑ์พลาสติก และผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม ราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมันโลกและราคาวัตถุดิบที่สูงขึ้น รวมถึงการหาตลาดส่งออกใหม่ๆ ของไทย

สำหรับการวิเคราะห์ผลกระทบในเชิงสถิติของมาตรการ CEPT ที่มีต่อการสร้างปริมาณการค้าและการหันเหทิศทางการค้าของไทยด้วยวิธี CV (EV) ของสินค้าทั้ง 15 รายการ พบว่าการลดภาษีนำเข้าตาม CEPT ก่อให้เกิดผลประโยชน์สุทธิในสินค้าส่วนใหญ่ มีสินค้าเพียงไม่กี่รายการเท่านั้นที่ก่อให้เกิดผลเสียสุทธิ ดังนั้นโดยรวมแล้วไทยจึงได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการลดภาษี

โดยในช่วงปีพ.ศ.2538-2546 ผลได้จากการสร้างปริมาณการค้ามีค่ามากกว่าผลเสียจากการหันเหทิศทางการค้า ส่งผลให้ไทยได้รับผลประโยชน์สุทธิหรือมีสวัสดิการที่ดีขึ้นมาก โดยมีค่าเท่ากับ 1,345,811.3154 (1,423,292.5542) และ 1,955,086.9231 (2,085,638.3999) ล้านบาทในกรณีที่ไทยเป็นประเทศเล็กและประเทศใหญ่ ตามลำดับ ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่า ในกรณีที่ไทยเป็นประเทศเล็ก ไทยจะได้รับผลประโยชน์สุทธิน้อยกว่าในกรณีที่ไทยเป็นประเทศใหญ่ ทั้งนี้เป็นเพราะในกรณีแรกมีผลต่างของระดับราคานำเข้าที่แท้จริงระหว่างก่อนและหลังการปฏิบัติตามมาตรการ CEPT น้อยกว่าในกรณีหลัง โดยในจำนวนนี้เป็นผลที่เกิดจากการลดภยานำเข้าให้กับสิงคโปร์มากที่สุด (ประมาณร้อยละ 90) ทั้งนี้เนื่องาก่อนการลดภยานำเข้า ไทยมีการนำเข้าสินค้าจากสิงคโปร์เป็นมูลค่าสูงอยู่แล้ว รองลงมาเป็น มาเลเซีย อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ สำหรับอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ไทยมีการนำเข้าสินค้าจากทั้ง 2 ประเทศนี้ในมูลค่าที่ค่อนข้างต่ำอยู่ก่อนแล้ว การลดภยานำเข้าให้กับทั้ง 2 ประเทศนี้จึงก่อให้เกิดผลประโยชน์สุทธิไม่มากนัก ส่วนสินค้าที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์สุทธิมากที่สุด 3 อันดับแรก เป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประเทศสมาชิกอาฟต้าเป็นฐานการผลิตที่สำคัญแห่งหนึ่งของต่างชาติ ได้แก่ ส่วนประกอบอื่นๆ ของเครื่องบินทีกเสียง หรือลดเสียง ตัวเหนี่ยวนำไฟฟ้าอื่นๆ และหลอดภาพสีเครื่องรับโทรทัศน์ รวมผลประโยชน์สุทธิที่ไทยได้รับจากสินค้าทั้ง 3 รายการนี้ได้ประมาณร้อยละ 80 ของผลประโยชน์สุทธิทั้งหมด ส่วนสินค้าที่ก่อให้เกิดผลเสียสุทธิมี 3 รายการ ได้แก่ ของอื่นๆ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า ส่วนประกอบอื่นๆ ของเครื่องรับวิทยุหรือเครื่องรับโทรทัศน์ และส่วนประกอบอื่นๆ ของยานยนต์ โดยสินค้าทั้ง 3 รายการก่อให้เกิดผลเสียสุทธิไม่ถึงร้อยละ 6 ของผลสวัสดิการสุทธิทั้งหมด นอกจากนี้ ยังพบว่า ยิ่งไทยลดอัตราภาษีพิเศษให้ต่ำลง ไทยจะยิ่งได้รับผลประโยชน์สุทธิที่มากขึ้น หรือได้รับผลเสียสุทธิที่ลดลง ดังนั้นที่อัตราภาษีพิเศษร้อยละ 0 ของสินค้าแต่ละรายการ ไทยจะได้รับผลประโยชน์สุทธิมากที่สุดหรือได้รับผลเสียสุทธิน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับที่อัตราภาษีพิเศษระดับอื่นๆ ดังนั้น เมื่อไทยยกเลิกการเก็บภาษีสินค้านำเข้าจากประเทศสมาชิกพร้อมกันทั้ง 15 รายการ ไทยจะได้รับผลประโยชน์สุทธิมากถึง 430,011.9704 (464,665.7804) ล้านบาทต่อปี

ผลกระทบจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจมี 2 กรณี การจัดกลุ่มสินค้าจึงแบ่งเป็น 2 กลุ่มด้วยเช่นกัน คือ สินค้าที่ก่อให้เกิดการสร้างปริมาณการค้าจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และสินค้าที่ก่อให้เกิดการหันเหทิศทางการค้าจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ โดยสินค้าแต่ละรายการมีปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดผลประโยชน์สุทธิ หรือผลเสียสุทธิที่แตกต่างกันไป ซึ่งสรุปได้ดังนี้

สินค้าที่ก่อให้เกิดการสร้างปริมาณการค้าจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ของอื่นๆ ทำด้วยพลาสติกจากมาเลเซีย ก่อให้เกิดผลประโยชน์สุทธิ เนื่องจากมาเลเซียมีราคาวัตถุดิบและค่าจ้างแรงงานต่ำ อีกทั้งยังมีความได้เปรียบในผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีคุณภาพและระดับราคาปานกลาง ของอื่นๆ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าจากมาเลเซีย เนื่องจากมาเลเซียมีเหล็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศและมีต้นทุนพลังงานถูก อีกทั้งยังมีการผลิตเหล็กครบวงจรภายในประเทศ ของอื่นๆ ทำด้วยอลูมิเนียมจากสิงคโปร์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์อลูมิเนียมเป็นสินค้าออกที่สำคัญของสิงคโปร์มายังไทยอยู่ก่อนแล้ว เครื่องอัดชนิดที่ใช้ในเครื่องทำความเย็น ทั้งนี้เพราะ สิงคโปร์และมาเลเซียเป็นฐานการผลิตเครื่องปรับอากาศและตู้เย็นของบริษัทต่างชาติชั้นนำของโลก เช่น มาเลเซียเป็นฐานการผลิตของยี่ห้อเนชั่นแนลและอีดาซี สิงคโปร์เป็นฐานการผลิตของซัมโซ เป็นต้น ประกอบกับมีภาษีนำเข้าวัตถุดิบที่ต่ำ ส่วนประกอบอื่นๆ ของเครื่องรับวิทยุหรือเครื่องรับโทรทัศน์จากอินโดนีเซีย สาเหตุหนึ่งเป็นเพราะอินโดนีเซียเป็นฐานการผลิตเครื่องรับโทรทัศน์คุณภาพปานกลางของญี่ปุ่นที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 ในภูมิภาคนี้ วงจรพิมพ์ เกิดผลประโยชน์สุทธิ เนื่องจากการย้ายฐานการผลิตและขยายกำลังการผลิตวงจรพิมพ์ของบริษัทต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น เข้ามาในอาเซียน หลอดภาพสีเครื่องรับโทรทัศน์ ไทยมีการนำเข้าสินค้านี้จากมาเลเซียมากเป็นอันดับหนึ่งอยู่ก่อนแล้ว เนื่องจากมาเลเซียเป็นฐานการผลิตเครื่องรับโทรทัศน์สีและชิ้นส่วนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของญี่ปุ่นในภูมิภาคนี้ สำหรับบอลล์เบริง ตัวเหนียวไฟฟ้าอื่นๆ สื่อบันทึกอื่นๆ ที่ได้นำบันทึกเสียงหรือปรากฏการณ์อื่นๆ ที่คล้ายกันจากสิงคโปร์ และอุปกรณ์อื่นๆ สำหรับตัดต่อหรือป้องกันวงจรไฟฟ้า โดยปกติไทยนำเข้าสินค้าเหล่านี้จากประเทศสมาชิกในสัดส่วนสูงอยู่แล้ว (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าแต่ละรายการของไทย) ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการลงทุนและย้ายฐานการผลิตเพื่อส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของบริษัทต่างชาติเข้ามาในอาเซียน

สำหรับสินค้าที่ก่อให้เกิดการหันเหทิศทางการค้าจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ของอื่นๆ ทำด้วยพลาสติกจากสิงคโปร์และฟิลิปปินส์ การลดภาษีนำเข้าให้สิงคโปร์ในกรณีที่ไทยเป็นประเทศเล็ก ในช่วงแรกก่อให้เกิดผลเสียสุทธิ เนื่องจากสิงคโปร์มีการเปลี่ยนแปลงการผลิตไปใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น สินค้าที่ผลิตได้จึงยังมีราคาที่ยังสูง ส่วนในกรณีที่ไทยเป็นประเทศใหญ่ เกิดผลประโยชน์สุทธิ สำหรับฟิลิปปินส์ ไทยมีการนำเข้าสินค้าจากฟิลิปปินส์น้อยอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามไทยก็ได้รับผลประโยชน์สุทธิ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะฟิลิปปินส์มีความได้เปรียบในผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีคุณภาพปานกลางและต่ำ กระดาษ กระดาษแข็ง และแผ่นเยื่อของเส้นใยเซลลูโลสอื่นๆ ไทยได้รับผลเสียสุทธิจากสินค้านี้ สาเหตุหนึ่งเป็นเพราะการขาดแคลนวัตถุดิบโดยเฉพาะ

เส้นใยยาว ของอื่นๆ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าจากสิงคโปร์ โดยปกติแล้วไทยนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่ม ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และเกาหลี เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะก่อให้เกิดผลเสียสุทธิในช่วงที่ผ่านมา แต่ที่อัตราภาษีพิเศษร้อยละ 0 ไทยจะเริ่มได้รับผลประโยชน์สุทธิ ของอื่นๆ ทำด้วยอลูมิเนียมจากมาเลเซีย การลดภาษีนำเข้าทำให้ไทยหันมานำเข้าสินค้าจากมาเลเซียมากขึ้น โดยลดการนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่ม เช่น ญี่ปุ่นและออสเตรเลียลง แต่ผลเสียสุทธิที่เกิดขึ้นมีค่าไม่มากนัก ส่วนประกอบอื่นๆ ของเครื่องอุปกรณ์บันทึกเสียงหรือถอดเสียง โดยปกติแล้วไทยมีการนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่มในสัดส่วนสูงโดยเฉพาะญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามไทยก็ได้รับผลประโยชน์สุทธิ ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่อาเซียนเป็นฐานการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ประเภท เครื่องรับวิทยุ อุปกรณ์สื่อสาร โทรคมนาคม เครื่องเสียง รวมทั้งคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ ของบริษัทต่างชาติ สื่อบันทึกอื่นๆ ที่ได้บันทึกเสียงหรือปรากฏการณ์อื่นๆ ที่คล้ายกันจากมาเลเซีย ก่อให้เกิดผลประโยชน์สุทธิ ถึงแม้ว่าโดยปกติแล้วไทยจะนำเข้าสินค้ารายการนี้จากมาเลเซียไม่ถึงร้อยละ 1 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้ารายการนี้ก็ตาม ส่วนประกอบอื่นๆ ของเครื่องรับวิทยุหรือเครื่องรับโทรทัศน์จากสิงคโปร์และมาเลเซีย ก่อให้เกิดผลเสียสุทธิ แต่ที่อัตราภาษีพิเศษร้อยละ 0 เฉพาะสินค้าจากมาเลเซียจะก่อให้เกิดผลประโยชน์สุทธิ เนื่องจากมาเลเซียเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกเครื่องรับวิทยุและเครื่องรับโทรทัศน์ของบริษัทญี่ปุ่นชั้นนำของโลก ประกอบกับมีอัตราภาษีนำเข้าวัตถุดิบต่ำ ตัวนำไฟฟ้าอื่นๆ โดยปกติแล้วไทยมีการนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่มในสัดส่วนสูง โดยเฉพาะญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ในขณะที่มีการนำเข้าจากประเทศสมาชิกเพียงร้อยละ 6 เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ไทยก็ได้รับผลประโยชน์สุทธิจากสินค้านำเข้ารายการนี้ ส่วนประกอบอื่นๆ ของยานยนต์ ก่อให้เกิดผลเสียสุทธิเนื่องจากโดยปกติไทยมีมูลค่าการนำเข้าจากญี่ปุ่นมากถึงร้อยละ 90 ในขณะที่มีการนำเข้าจากประเทศสมาชิกเพียงร้อยละ 3 ยกเว้นเฉพาะสินค้าจากมาเลเซียที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์สุทธิที่อัตราภาษีพิเศษร้อยละ 0 ซึ่งส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจากความร่วมมือในอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตยานยนต์ของมาเลเซีย ซึ่งสามารถช่วยลดต้นทุนในการผลิตได้ในหลายส่วน จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สินค้าส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้จะก่อให้เกิดผลประโยชน์สุทธิต่อไทย ส่วนสินค้าที่ก่อให้เกิดผลเสียสุทธิ ถึงแม้ว่าไทยจะยกเลิกการเก็บภาษีนำเข้าจากประเทศสมาชิกแล้วก็ตามมีเพียง 4 รายการ ได้แก่ กระดาษ กระดาษแข็ง และเส้นใยเซลลูโลสอื่นๆ ของอื่นๆ ทำด้วยอลูมิเนียมจากมาเลเซีย ส่วนประกอบอื่นๆ สำหรับเครื่องรับวิทยุหรือเครื่องรับโทรทัศน์ และส่วนประกอบอื่นๆ ของยานยนต์

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น จะเห็นได้ว่าการได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการลดภาษีสินค้าเข้าของไทยให้กับประเทศสมาชิกอาเซียน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการย้ายฐานการผลิตและการขยายเครือข่ายการผลิตของบริษัทต่างชาติเข้ามาในอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งส่งผลให้ประเทศสมาชิกเกิดความสามารถในการผลิตและการส่งออก การมีประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าปริมาณมาก ทำให้ประเทศสมาชิกสามารถกำหนดราคาสินค้าที่ค่อนข้างต่ำได้ การลดภาษีสินค้าเข้าตามมาตรการ CEPT จึงทำให้ไทยได้รับผลประโยชน์สุทธิในสินค้าส่วนใหญ่ที่เลือกมาศึกษา

จากการคำนวณผลสวัสดิการทางการค้าของไทยในเชิงสถิติ (ในสถานะคงที่) ของสินค้าจำนวน 15 รายการภายใต้มาตรการ CEPT สามารถสรุปได้ว่าไทยจะได้รับผลประโยชน์สุทธิหรือมีสวัสดิการที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ คาดว่าผลได้จากการสร้างปริมาณการค้าที่ควรจะเป็นในเชิงสถิติ น่าจะมีค่าน้อยกว่าค่าที่ได้จากการคำนวณ เพราะนอกเหนือจากข้อจำกัดในวิธีการศึกษาแล้ว ยังอาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ เงื่อนไขเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าที่กำหนดให้สินค้าที่มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าต้องเป็นสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในอาเซียนอย่างน้อยร้อยละ 40 ของมูลค่าสินค้า ทำให้สินค้าบางชนิดไม่ได้รับสิทธิตาม CEPT เช่น กระดาษและเยื่อกระดาษ เป็นต้น มาตรการส่งเสริมการลงทุน โดยโครงการที่ลงทุนในเขตการลงทุนเขต 2 และ 3 จะได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนที่ใช้ในการผลิตเพื่อส่งออกเป็นระยะเวลา 1 ปี และ 5 ปี ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Agreement: ITA) ที่มีการลดอัตราอากรขาเข้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทระหว่างประเทศภาคีของความตกลงการค้าโลก WTO โดยค่อยๆ ลดให้เหลือร้อยละ 0 ในปีพ.ศ.2543 และ 2548 โดยสินค้าของไทยที่มีการปฏิบัติตามข้อตกลงนี้ไปบ้างแล้ว ได้แก่ ตัวเหนี่ยวนำไฟฟ้าอื่นๆ สื่อบันทึกอื่นๆ ที่ได้บันทึกเสียงหรือปรากฏการณ์อื่นๆ ที่คล้ายกันจากมาเลเซีย วงจรพิมพ์ และอุปกรณ์อื่นๆ สำหรับตัดต่อหรือป้องกันวงจรไฟฟ้า และข้อตกลงทางการค้าแบบทวิภาคีกับประเทศนอกกลุ่ม เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีผลทำให้อัตราภาษีศุลกากรที่จัดเก็บจากประเทศนอกกลุ่มมีอัตราที่ลดลง ดังนั้น ผลได้จากการสร้างปริมาณการค้าที่ควรจะเป็นในเชิงสถิติ จึงน่าจะมีค่าน้อยกว่าค่าที่ได้จากการคำนวณในเชิงสถิติในการศึกษานี้

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าในการศึกษาในส่วนที่ 2 จะพิจารณาเฉพาะผลกระทบในเชิงสถิติ ไม่รวมถึงผลกระทบในเชิงพลวัต แต่คาดว่าผลประโยชน์สุทธิที่ไทยได้รับจริงๆ น่าจะมีค่ามากกว่าค่าที่ได้จากการคำนวณในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งส่วนหนึ่งเห็นได้จากการที่การขยายตัวของ

มูลค่าการนำเข้าที่เกิดขึ้นจริงๆ มีค่ามากกว่าการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าที่ได้จากการคำนวณอย่างมาก เนื่องจากการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าที่เกิดขึ้นจริงๆ ส่วนใหญ่เกิดจากผลกระทบเชิงพลวัตร ดังนั้น เมื่อพิจารณาผลกระทบในเชิงพลวัตรร่วมด้วย ผลประโยชน์สุทธิที่ไทยได้รับจริงๆ จึงน่าจะมีค่ามากกว่าค่าที่ได้จากการคำนวณด้วยเช่นกัน

จากการวิเคราะห์ในส่วนที่ 1 พบว่าการลดภาษีนำเข้าให้กับสินค้านำเข้าที่สำคัญทั้ง 15 รายการภายใต้ CEPT มีผลทำให้เกิดการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าจากอาเซียนของไทยไม่มากเท่าใดนักเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นจริงๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของมูลค่าการนำเข้านี้กลับก่อให้เกิดผลประโยชน์สุทธิต่อไทยหรือทำให้ไทยมีสวัสดิการที่ดีขึ้นอย่างมาก ถึงแม้ว่าสินค้าบางรายการจะก่อให้เกิดผลเสียต่อไทยก็ตาม ซึ่งเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ในส่วนที่ 2 ทั้งนี้เป็นเพราะสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าประเภทวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูปที่ใช้ในการผลิตสินค้า การลดภาษีนำเข้าส่งผลให้ผู้ผลิตซื้อสินค้าเหล่านี้ได้ในราคาที่ต่ำลง ทำให้การผลิตสินค้าที่ใช้สินค้าเหล่านี้เป็นวัตถุดิบมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้นสำหรับสินค้าส่งออก การส่งออกจึงมีแนวโน้มสูงขึ้น นอกจากนี้การลดภาษีศุลกากรยังช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปในทิศทางที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับสินค้าทั้ง 15 รายการที่เลือกมาศึกษา มีสินค้าเพียง 4 รายการที่ไทยน่าจะเป็นประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ ซึ่งได้แก่ กระดาษ กระดาษแข็ง และแผ่นเยื่อของเส้นใยเซลลูโลสอื่นๆ บอลล์เบริงเฉพาะที่มาจากสิงคโปร์ หลอดภาพสีเครื่องรับโทรทัศน์ และส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบอื่นๆ ของยานยนต์เฉพาะที่มาจากฟิลิปปินส์ ทั้งนี้เนื่องจากสินค้าเหล่านี้มีมูลค่าการส่งออกจากประเทศสมาชิกแต่ละประเทศมายังไทยมากกว่าร้อยละ 15 ของมูลค่าการส่งออกสินค้านั้นๆ ไปทั่วโลก ในขณะที่สินค้าส่วนใหญ่จะอยู่ในกรณีที่ไทยเป็นประเทศเล็ก

### ข้อจำกัดในการศึกษา

1. ในการประมาณการอุปสงค์นำเข้าสินค้าของไทยจากประเทศสมาชิกอาฟต้า มีปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ราคานำเข้าที่แท้จริงของไทย และรายได้ประชาชาติที่แท้จริงของไทย โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ ซึ่งได้แก่ ราคาสินค้าอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือทดแทนกัน จำนวนประชากร รสนิยมของผู้บริโภคภายในประเทศ และฤดูกาล เป็นต้น อยู่คงที่ ซึ่งในความเป็นจริงไม่สามารถ

กำหนดให้ปัจจัยๆ อยู่คงที่ได้ ดังนั้นแบบจำลองของอุปสงค์ที่ได้จากการศึกษาจึงยังไม่ได้แสดงถึงอุปสงค์ในการนำเข้าสินค้าของไทยจากประเทศสมาชิกอาฟต้าอย่างแท้จริง

2. ในการศึกษาครั้งนี้เลือกศึกษาสินค้านำเข้าที่สำคัญเพียง 15 รายการ ซึ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยได้ประมาณร้อยละ 16 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของประเทศสมาชิก และเนื่องจากมูลค่าการนำเข้าของไทยจากบางประเทศมีมูลค่าน้อยมาก และในบางปีไม่มีการนำเข้าสินค้านั้นๆ เลย การศึกษานี้จึงเลือกพิจารณาเฉพาะประเทศที่มีข้อมูลที่เหมาะสมเท่านั้น ดังนั้นผลการศึกษาจึงไม่ได้แสดงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากการลดภาษีนำเข้าตามมาตรการ CEPT

3. มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้ง 15 รายการของไทยจากอาเซียนที่นำมาใช้ในการศึกษาจะถือว่าประเทศสมาชิกได้รับสิทธิพิเศษตาม CEPT ของไทยเต็มตามมูลค่าการนำเข้าสินค้านั้นๆ ซึ่งแตกต่างจากความเป็นจริงที่การนำเข้าบางส่วนไม่ได้ใช้สิทธิพิเศษตาม CEPT ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะสินค้านั้นไม่ผ่านเงื่อนไขเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าของเขตการค้าเสรีอาเซียน

4. ผลกระทบของมาตรการ CEPT ทั้ง 2 ส่วนที่คำนวณได้ เป็นเพียงผลกระทบเชิงสถิตย (อยู่ภายใต้สภาวะคงที่) ยังไม่รวมผลกระทบเชิงพลวัตซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเพิ่มขึ้นของการลงทุนจากต่างประเทศ การที่อุตสาหกรรมในอาเซียนมีต้นทุนต่ำลงจากการประหยัดจากขนาดการผลิตที่ใหญ่ขึ้น การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและเทคนิคการผลิตที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการค้า เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ผลกระทบของมาตรการ CEPT ที่มีต่อการสร้างปริมาณการค้าและการหันเหทิศทางการค้าของไทยจะอยู่ภายใต้ข้อสมมติราคานำเข้าที่แท้จริงมีค่าคงที่ สิ่งที่จะทำให้ราคานำเข้าเปลี่ยนแปลงไปก็คืออัตราภาษีนำเข้า เนื่องจากมีข้อจำกัดในวิธีการศึกษา ที่ราคานำเข้าหลังการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจต้องมีค่าน้อยกว่าก่อนการรวมกลุ่ม จึงจะสามารถคำนวณผลสวัสดิการทางการค้าได้ แต่ในความเป็นจริง มีสินค้าหลายรายการที่ราคานำเข้าหลังการรวมกลุ่มมากกว่าก่อนการรวมกลุ่ม ทั้งนี้เพราะยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกหลายปัจจัยที่มีผลต่อราคานำเข้า เช่น ราคาน้ำมันและราคาวัตถุดิบในการผลิตที่สูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและเทคนิคการผลิตไปผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงขึ้นหรืออยู่ในขั้นตอนการผลิตที่สูงขึ้นซึ่งยังคงอยู่ในรหัสสินค้าเดียวกัน

### ข้อเสนอแนะ

การจัดตั้งอาฟต้ามีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันให้การค้าภายในกลุ่มประเทศสมาชิกเป็นไปโดยเสรี มีการลดภาษีและยกเลิกข้อจำกัดที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรระหว่างกัน โดยเน้นมาตรการอัตราภาษีศุลกากรพิเศษจะเท่ากันเป็นกลไกในการลดภาษี ที่สำคัญส่วนหนึ่งที่ประเทศอาเซียนจะสามารถรักษาหรือเพิ่มขีดความสามารถในตลาดโลก และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศให้คงอยู่และเพิ่มพูนขึ้นในอาเซียน อีกทั้งจะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากรของประเทศ ดังนั้นในส่วนนี้จะเสนอแนะแนวทางในการวางนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ไทยได้รับผลประโยชน์มากที่สุดจากมาตรการ CEPT โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากการศึกษาและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

#### ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า เมื่อไทยลดอัตราภาษีพิเศษลง ไทยจะได้รับผลประโยชน์สุทธิที่มากขึ้น นั่นหมายความว่าในกรณีที่ไทยได้รับผลเสียสุทธิ ผลเสียสุทธิที่ได้รับก็จะลดลงด้วยเช่นกัน ดังนั้นหากไทยต้องการได้รับผลประโยชน์สูงสุดจาก CEPT การยกเลิกภาษีนำเข้าให้กับประเทศสมาชิกจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ในกรณีที่ไทยเป็นประเทศใหญ่มีสินค้า 6 รายการที่ควรพิจารณาให้มีการเร่งการยกเลิกการเก็บภาษีนำเข้าจากประเทศสมาชิกก่อนสินค้านั้นๆ ส่วนในกรณีที่ไทยเป็นประเทศเล็กมี 7 รายการ โดย 6 รายการเหมือนกันกับในกรณีประเทศใหญ่ ส่วนอีก 1 รายการที่เพิ่มขึ้นมา ได้แก่ ของอื่นๆ ทำด้วยพลาสติก โดยสินค้าเหล่านี้สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก เป็นสินค้าที่ไทยควรเร่งยกเลิกภาษีนำเข้าให้กับประเทศสมาชิกอาฟต้า เนื่องจากเป็นสินค้าที่ไทยได้รับผลเสียสุทธิมาโดยตลอด และจะเริ่มได้รับผลประโยชน์สุทธิเมื่อยกเลิกภาษีนำเข้าให้กับประเทศสมาชิก ซึ่งสินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ ของอื่นๆ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าเฉพาะในกรณีที่ไทยเป็นประเทศเล็ก และส่วนประกอบอื่นๆ ของเครื่องบินปีกเสียงหรือถอดเสียง โดยที่อัตราภาษีพิเศษร้อยละ 0 ไทยจะเริ่มได้รับผลประโยชน์สุทธิจากการลดภาษีให้ลิงคโปรและมาเลเซีย ตามลำดับ

กลุ่มที่สอง เป็นสินค้าที่ไทยควรเร่งยกเลิกภาษีนำเข้าให้กับประเทศสมาชิกอาฟต้า

เพื่อหักล้างผลเสียสุทธิที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมาให้เร็วที่สุด ได้แก่ ของอื่นๆ ทำด้วยพลาสติกเฉพาะในกรณีที่ไทยเป็นประเทศเล็ก และของอื่นๆ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า เฉพาะในกรณีที่ไทยเป็นประเทศใหญ่ โดยไทยเริ่มได้รับผลประโยชน์สุทธิจากสินค้าทั้ง 2 รายการนี้ของสิงคโปร์ที่อัตราภาษีพิเศษร้อยละ 5

กลุ่มที่สาม เป็นสินค้าที่ไทยควรเร่งยกเลิกการเก็บภาษีนำเข้าจากประเทศสมาชิก พร้อมกับเร่งลดภาษีนำเข้าให้กับประเทศนอกกลุ่ม เพื่อลดผลเสียจากการหันเหทิศทางการค้าให้เหลือน้อยที่สุด เนื่องจากสินค้าในกลุ่มนี้ยังคงก่อให้เกิดผลเสียสุทธิถึงแม้ว่าไทยจะยกเลิกการเก็บภาษีนำเข้าจากประเทศสมาชิกแล้วก็ตาม โดยสินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กระดาษ กระดาษแข็ง และเส้นใยเซลลูโลสอื่นๆ ของอื่นๆ ทำด้วยอลูมิเนียม ส่วนประกอบอื่นๆ สำหรับเครื่องรับวิทยุหรือเครื่องรับโทรทัศน์ และส่วนประกอบอื่นๆ ของยานยนต์

### ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ในการประมาณการยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาในการศึกษาค้างนี้ กำหนดให้ปริมาณการนำเข้าสินค้าของไทยจากอาเซียนขึ้นอยู่กับราคนำเข้าที่แท้จริง และรายได้ประชาชาติที่แท้จริง ส่วนปัจจัยอื่นๆ คงที่ ดังนั้นในการศึกษาค้างต่อไปควรนำปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาศึกษาในแบบจำลองด้วย ซึ่งได้แก่ราคาสินค้าอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือทดแทนกัน มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นต้น เพื่อให้ค่าประมาณการที่ได้มีค่าใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. ควรมีการขยายฐานข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณ โดยเพิ่มจำนวนสินค้าที่ใช้ในการศึกษาเพื่อใช้เป็นตัวแทนที่ดีในการอธิบายผลกระทบของมาตรการ CEPT ที่มีต่อไทยทำให้ไทยสามารถวางแผนการลดภาษีนำเข้าได้อย่างเหมาะสมว่า สินค้ารายการใดที่ควรเร่งลดภาษีให้เร็วที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้ไทยได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการจัดตั้งอาฟต้า

3. การศึกษาในครั้งนี้ พิจารณาเฉพาะผลกระทบในเชิงสถิติของมาตรการ CEPT ดังนั้นการศึกษาค้างต่อไปควรศึกษาถึงผลกระทบของมาตรการ CEPT ในเชิงพลวัต เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยและประเทศคู่ค้า และการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นต้น ร่วมด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่บ่งชี้ถึงผลกระทบของมาตรการ CEPT ที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด